

ba. És mi sem természetesebb, Nagyságos Asszonyom, hogy a legjobb szándékuk és jelentős művészi teljesítményük ellenére is csak zavart, valamint fájdalmat okozó szegény Múzsákat azonnal kiutasították, és soha többé nem adtak nekik belépési engedélyt; ott kuksolnak most is a Pokol mélységes fenekén, bár a többiekéhez képest igencsak lakályosra berendezett celláikban, abban a reményben, hogy az Utolsó Ítélet talán rendezzi majd fölöttébb kusza státuszukat.

És a Menny által kiszemelt kicsiny Musa, fején még odalent kötött virágkoszorúját viselve, azóta minden este ott üldögél a mennyország peremén, és bámul alá fürkészőn a földre, miközben könnyeivel sűrűn öntözi felhőpamlagáról lelógó, a táncban fáradhatatlan lábát. És sokan bámulnak fel ugyanekkor lentről, de úgy eszeltem ki, Nagyságos Asszonyom, hogy bármennyire szeretnék is, ne láthassanak semmit.

És ezzel csókolom a kezét.

(A sorozat két további darabja megjelent a Holmi 2013. februári számában.)

Elfriede Jelinek

ROHONC*

(Az öldöklő angyal)

Halasi Zoltán fordítása

Kastély Ausztriában. Vadásztrófeák a falon. Női és férfi hírnökök mindenfelől, részben lepusztult estélyi ruhában, részben biciklis futárnak öltözve, egyre rövideülő időközönként be-beszaladnak a terembe, mígnem a terem zsúfolásig megtelik végül. Egyikük sem hagyja el a helyiséget. Mindenki mai ruhát visel. Kérem, hogy az öltözködésben semmi se utaljon a múltra, legfeljebb jelzésszerű idézetek legyenek, frizurában stb. Két hírnök motoz egy (Calvin Klein vagy Hugo Boss) alsónadrágos férfit, a sofőrye ott áll, és nézi. Időnként jön valaki, kissé zilált, de nagyon elegáns ruhában, kezében fegyverrel. Átfurakszik a hírnökök tömegén, félretaszgálva őket, odamegy valamelyik ablakhoz, és időről időre kilő rajta.

Időnként (főleg amikor Németországról vagy németekről van szó) egyik-másik hírnök úgy tesz, mint aki öngyilkos akar lenni, de lehessen látni rajta rögtön, hogy nem gondolja komolyan. Mondjuk, nejlonzacskót húz a fejére, aztán próbálja összehúzni a végét a nyakán, vagy valami más, nevetséges módon tesz öngyilkossági kísérletet.

Csak a hírnökök beszélnek (a beszélő személy lehet akár egyetlen férfi vagy nő is, ez a rendezőre van bízva). A hírnökök mindannyiszor megpróbálják vagy visszatartani a fegyverest, vagy épp ellenkezőleg, az ablakhoz tuszkolni, hogy kilőhessen rajta. De persze az egészet, nálam már megszokott módon, teljesen másként is lehet csinálni.

* Taken from DIE KONTRAKTE DES KAUFMANNS. RECHNITZ (DER WÜRGEENGEL). ÜBER TIERE. Copyright © 2009 by Rowohlt Verlag GmbH, Reinbek bei Hamburg.

1. lecke

ELSŐ HÍRNÖK Azt akarja nekünk mondani, hogy ön látott egy olyan embert, akinek a villám volt a bábaasszonya, s az égi tűz szedte ki anyja méhéből – mint csirkéből a csontot? Ne fáradjon; úgysem hiszem el.

MÁSODIK HÍRNÖK Nem látta útközben egy kastély romjait füstölni? Pedig füstölési tilalom van, ami nekünk súlyos lelki teherként jelent. Nem látta? Akkor az még ezután jön.

HARMADIK HÍRNÖK Fel lesz gyújtva, mint minden Héphaisztosz és Prométheusz ideje óta, vagy, bánom is én, az oroszok óta. Ugyebár az oroszok voltak az utolsók, akik valami kis tüzet hoztak még ide, és alánk is pörköltek egy kicsit.

NEGYEDIK HÍRNÖK Szóval jobb, ha tőlem tudják meg: ha még nem voltak itt az oroszok, majd jönnek. Még hozzá hamarosan, erre mérget vehetnek, már csak azért is, mert tőlem tudják, aki ugyanolyan hírnök vagyok, mint önök. Az oroszokban most nagy a hódítói büszkeség, de ahová bevonulnak, ott mindjárt tönkre is tesznek mindent, amit meg nem, azt elzabrálják, aztán tönkreteszik azt is.

HARMADIK HÍRNÖK Nem tudjuk, honnan ered, de makacsul tartja magát a hír, hogy az oroszok a tűz istenei. Hurrázásukat állati üvöltésnek halljuk. Honnan szól? Mikor érnek ide? Várj, nemsokára! Ki fog játszani a sztálinorgona minden regiszterén? Egyenruhája bőrébe bújva, vállig karórában, mások életét dúlva, saját véreben ázva, széttépett testtel, ronggyá lőtt lovon, cafat cipőben ki özönlik felénk? Ki vonul végig a felszaggatott rónán – az óvén? Ki megy keresztül az asszonyokon – a másokén? Hát persze hogy rajtuk. A saját asszonyaikat már megerőszakoltatták otthon a németekkel. Ezt az egyet leszámítva az oroszok mindent önerőből csináltak. Először végigmentek saját magukon, mert az orosz nem ismer mást, mint magamagát, aztán köszönetképpen végigmennek majd a mi asszonyainkon, így vonulnak tovább, minden nőt megerőszakolva, közben az órájukat lesve, jut-e idő még egy davaj csaszira? És jut! Meg még azt is figyelik, megnyit hátrál az Órjöngő Birodalom; elvászott-e már a lánctalpa futás közben?

ELSŐ HÍRNÖK A gazdag újnemetek, az újgazdagok – azokon legalább rendes cipő van. Jó cipő! Mikor láttak önök ilyet? Soha!

NEGYEDIK HÍRNÖK És olyat, hogy jönnek az oroszok? Hogy annyian vannak, mint? Hogy úgy, akár a mennydörgés? Mikor láttak ilyet? Ekkora emberfolyamot? Kitzbühel, Wengen, Mürren havas lejtőin jó tízévente, ha! Esetleg St. Moritzban, a tó jegén, lovaspólvó vébék idején, vagy amikor a bobosok csúsznak le, a jégcsatorna íveivel idomulva! A mi életünkben ilyet még egyszer nem fogunk látni! Hogy is maradhatna vesztég bárki, amikor jönnek az oroszok? Itt vagytok már mindannyian? Nem! De már elég sokan! Végül még az árainkat is tönkreteszik. Jönnek az oroszok, be Kitzbühelbe, Sankt Antonba, Sankt Moritzba, Sankt Lópikulába, csupa szentséges helyre!, mi meg megyünk. Húzzuk a csíkot. Pedig maradhatnánk is, olyan megnyerőek vagyunk! Mégis húzzuk, de nem a rövidebbet, csak a csíkot. Diszkrétan mosolygunk.

MÁSODIK HÍRNÖK Végül a sírunk jelzi csak, hogy voltunk... Ezt üzeni – ki is? Már nem tudom. De ez ellen nincs apelláta.

ELSŐ HÍRNÖK Nincs apelláta a legújabb történelem-beöntés ellen sem. A történettudomány professzora ismét hátulról adja be a maga mentségkotyvalékát – a menekülőket ugyebár csak hátulról látni. És hát szerinte azoknak, akiknek a háza ég, és éppen az irhájukat mentik, nemigen van már idejük orgiákat és ivászatokat csapni. Ki ér rá ilyenkor, amikor itt az emberiség alkonya, holmi hajnali körbedugásra és más efféle barom-

ságra? Meg különben is, végül csak előkapja valaki azt a kibaszott piros lapot az összevérzett zakóból!

MÁSODIK HÍRNÖK Ahol minden kéjszívás és bűn otthonra lelt, azt a házat nem szívesen hagyjuk el, onnan nem rohanunk el csak azért, mert túl korán állít be az idegen.

ELSŐ HÍRNÖK Ha nem vagyunk készen, akkor csakis túl korán jöhet.

MÁSODIK HÍRNÖK Legjobb, ha a végsőig maradunk. Már nincs mit vesztenünk, viszont jó volna még az utolsó percből is kinyerni valamit, legyen bár egyszeri ez az élmény.

NEGYEDIK HÍRNÖK Nem az a valószínűbb, hogy egyszer már voltunk itt mindannyian, és most ezért kell itt maradnunk ilyen sokáig, hogy a végső percet is kiélvezzük – kinyalogassuk a vértől csöpögőkből?

MÁSODIK HÍRNÖK Bajtársi ünnep volt, egyértelműen fajtársi ünnep. Társ a társsal ünnepelt, egészen 23 óráig. Ekkor hangzott el a felhívás. Majd a helyszínt elhagyta 15 személy. Így szól a hírnök. Öltögezzük a nyelvünket, minél mélyebbre! Nyalakodjunk csak! Hadd értsék félre, aztán köpjük ki megint! Váljék egészségünkre! Egy történész-professzor, aki mindennap kibontja vegetárius uzsonnáját, és valami ehetőt keres benne, ezt persze el se tudja képzelni. Neki folyton azon kell törnie a fejét, vajon hol lehet itt még hús, és hogyan nyerhető le a műanyag ételvédő doboz faláról vízkőoldó segítségével. Aztán oltott meszet rá megint; na, ez innen nem jön ki többet. Ezek innen már nem. 27-szer fordul a teherautó, mire el vannak szállítva mind. El kell tüntetni a húst! Arra már nincs idő, hogy a gyönyörtől nyüszítsenek, vagy az ablakon lődözzenek kifelé értelmetlenül. Csak arra van idő, hogy becsomagoljanak és lelépjenek. Így képzelettel el a dolgot légmentesen záró műanyag dobozában a történelem professzora.

HARMADIK HÍRNÖK Ha valóban jönnek az oroszok, márpedig jönnek, mint a zsír, akkor futás van, ez tiszta sor, ezt mindenki érti: ha van valami állandó a történelemben – az oroszok azok. Pokol ez minden remetegondolatnak, mert az oroszok mindig annyian vannak, ahányan csak az oroszok. És micsoda menekültáradat indul el ilyenkor, valószínűs dugó keletkezik, csak épp a cső másik végén, ahonnan minden jön – kivéve a gázt. A gáz csak később jön, ha már belenyomták a ma még nem is létező vezetékbe, aminek Nabucco vagy mi a neve. Utána jön a vezetékek csatája, mert főcsővezető ugyebár csak egyvalaki lehet. Nyomatékosan óvnék mindenkit az Irán nevű félvezetőtől. De most már vége a háborúnak, gyakorlatilag vége, és az állunkról lenyalta szépen a lecsorgó nyálat. Á, mindig ugyanazok nyerik meg, és ugyanazok veszítik el!

MÁSODIK HÍRNÖK Akkor most előáll az uraságok kocsija. Minimum hatajtós limuzin. A grófnőnek ugyebár el kell vinnie a szeretőjét meg még egy másik urat is, aki szintén a barátja, nagy borbarát. Plusz rajta a felelősség, amit visel, plusz a másikon is a felelősség, amit visel, és akkor még vinni kell a csomagjaikat is. Illetve dehogyan viselik! Éppen meglógnak a felelősség elől. Mert ugye esik ránk felelősség, de mi, ha csak tehetjük, kibújunk alóla. Kissé nyomaszt, ha nem vállaljuk rögtön, de aztán csak lerázzuk magunkról. Örök tartozásban vagyunk a felelősséggel, és ebben is maradunk. Fizetni? Fogunk! Majd legközelebb.

NEGYEDIK HÍRNÖK Ha az oroszok nem viselkednek jól, elvisszük az összes embert, akit munkára foghatnának és fizetség gyanánt gödörbe lőhetnének.

HARMADIK HÍRNÖK Előtte még rendesen alágyújtunk. Jól befűtünk az oroszoknak, mire ideérnek. Ezek a szegény hülyék meg szokásukhoz híven meg se mukkannak. Csak azon jár az eszük, hogyan mentsék az életüket.

ELSŐ HÍRNÖK A gazdagoknak nem kell az életük mentésével foglalkozniuk. Ők ab ovo meg vannak mentve minden létező veszélytől. Elég befáradniuk valamelyik mentsvár-

ba, saját bajmegelőző bankjukba egy kis sajátvér-terápiára. A véres pénzt jobb egyedül hagyni ezekben a válságos időszakokban, nehogy még ott találják mellette a gazdáját vérbe fagyva. A pénznek nincs szaga. A pénz nem jaggat. Biztonságban van, és békésen alukál, úgyhogy nem is kell érte mennie mindennap aggóató anyukájának.

2. lecke – Történelemóra

NEGYEDIK HÍRNÖK És a holtak lelke?

ELSŐ HÍRNÖK És az élők holt lelke?

MÁSODIK HÍRNÖK Nem azért vagyunk itt, hogy tréfákat hallgassunk arról, ami szent, azért vagyunk itt, hogy elhagyjuk a helyszínt.

HARMADIK HÍRNÖK Ezért nem stimmel ez a történelem. Hiszen egyelőre meg se törté-
nik. Legalábbis még nem ért a végéhez. Már ha egyáltalán elkezdődött. Jöjjön el holnap
ismét! Akkor talán meghallja: This is the way the world ends This is the way the world
ends This is the way the world ends Not with a bang but a whimper. Önöknek külön,
minden percben újból elkezdődik a történelem. Minden percben újból. A történelem
csak hangolja a hangszereit folyton, játszani azonban már csak ritkán van alkalmá. Ma
viszont ilyen nap van. Mi vagyunk a hangszerei. Most igazat szólunk. Össze vagyunk
hangolódva a történelemmel. Minden kijelentésünk jól cseng és egybehangzik.

NEGYEDIK HÍRNÖK Nem igaz. Soha nem szólunk igazat, nem is figyel ránk senki. Oko-
sabban tesszük így utólag, ha csak nézzük a történelmet, ahogy megtörténik. Ha békén
hagyjuk. Még okosabb, ha nem is nézzük, mert a végén még kővé mereszt a pillantása.

MÁSODIK HÍRNÖK Legjobb volna bevonzolni a történelmet egy jó meleg szobába, és
ott általános örömujjongás közepette felolvasztani. Soha vissza nem téő alkalom ez a
történelem számára. Mert lehet, hogy a történelem visszatér még, de ez az alkalom
soha.

MIND Miután szétosztották a fegyvereket, 15 személy elhagyta a kastélyt.

3. lecke – Röpdolgozat

NEGYEDIK HÍRNÖK Hogy még ezeket a meztelen senkiket is itt kell majd befogadni a
legvégén! Ezt nem gondoltam volna. Mind olyan, mint a lebomlott szem a kötésből. És
még csak meg se fűrdhettek. Hagyjuk: a végén pulóver lesz belőle, ha megfordítom.
Ki lettek vonva Magyarországról, aztán ki a forgalomból, végül ki a ruhájukból: erre
erélyes felszólítást kaptak – kérem, tegyék le! Enyhe kényszernél többre nem volt szük-
ség. Ezeknek már nem kellett több, ezek már védekezni se tudtak, ezekben már csak
hálni járt a testük. Már mind ment volna odaátra. Már nem bírták tovább. Egyszerűen
összecsuklottak. Nem kellett volna besegíteni nekik, fölösleges fáradság volt lőfegyvert
használni, vagyis lepuffantani ezeket a magatehetetlen legutolsókat. Szó nélkül össze-
omlik mind, akár a kártyavár. Súlyuk már nem nagyon van, nem nagyon lehetett azelőtt
sem. Kinek hiányoznak? Vár rájuk az örökkévalóság, csak előbb szépen át kell még
dolgozni őket. Úralkodhatnak? Az van itt, kérem, bőven. Raktáron is. Ebben most
tényleg nincs semmi kóros. Legjobb, ha ezt ők maguk intézik, a mostani hatalmasok.
Holnap ugyanis már nemigen lesznek azok: hatalmasok. Hozzá kell majd szokniuk,
hogy az ember elmagányosodhat ezen a téren – ha már nem lesz kit meghívni, ha már
nem folyik a bor, ha már nem sülnek el a forró csövek, bele a vakvilágba. Mi is szen-

vedtünk ám, és nem ám apródonként! Mi voltunk az Őrjöngő Birodalom hűséges apródjai! Mindent elvesztettünk, végül magát a Birodalmat is. Még egyszer nem fordul elő. Erre szavunkat adjuk. És: vissza is vonjuk. Mindent elvesztettünk, kivéve, amit nem. Szerencsére. A szerencse a derekak barátja. Ők tehetnek róla, azok a hülye halottak – miért nincs annyi hangjuk, hogy parancsoljanak, meg annyi erejük se, hogy engedelmeskedjenek? Á, akkor is megöltük volna őket, mindegy, mennyi élet volt még bennük; annak el kell tűnnie, végleg. Azt a végső szégyenpírt is az arcról, csókold le, csókold – köszi! Az uralom tanulmányozásra méltó tárgy. Az embereknek csak meg kell mondanunk, ki az úr a háznál, és máris készséggel megtesznek bármit. A fönt kinevezett főerdészek bármire rásütik a puskájukat, az ujjuk a kakason, de még meg se szólalt – háromszor?, egyszer se! –, már megtagadják az urat, de bármilyen más uraságot is, sőt azt is tagadják, hogy nekik valaha is lett volna gazdájuk, hogy egyáltalán bármilyen urat ismertek vagy akár csak messziről láttak volna, kérem, nagyon szívesen! Vessétek a földre reszkető testetek! Mert jönnek az oroszok, széttrontják, összedöntik a kastélyt, Sztálin fiai, azután fel is gyűjtják, vagy egyszerre mind a kettőt.

4. lecke – Szemvizsgálat (Rövidlátás)

ELSŐ HÍRNÖK Nincsenek itt azok a szemek, másutt járnak, de művészetre rá se néznek! Szemek itt nincsenek, mindent tagadunk! A szemünk nem bírta lépést tartani a sok szépséggel, és egyszerűen lemaradt, elmaradt valahol, utat tévesztett, túl sokat talált inni a látványból, és berúgott, már nem győzte a pillánc. Hát hogy tartott volna lépést velünk a szemünk? Szemek itt nincsenek. Mindent tagadunk. Már a kérdést is. Föl se tegye inkább, mert mindent tagadunk. Valahol el lettek temetve az üresek, hát persze, de erre tulajdonképpen nem is lett volna szükség. Ami üres, az üres. Minek azt eltemetni?

MÁSODIK HÍRNÖK A történelem nem válik éppen dicsőségünkre. Jobb lenne magyaroknak vagy hollandnak lenni – így hát azok is vagyunk. Hogy ilyen késő legyen, ezt sose hittük volna. Sose hittük volna, hogy ezt megérjük: hogy ilyen késő legyen. Most Dél-Afrikában vagyunk. Most Argentínában vagyunk. Teljesen mindegy, hol. Mert ha jönnek a németek, akkor bárhol ellennénk, csak ott nem, ahol a németek. Sehoh, ahol csak egy német is előfordul, aki mi vagyunk, vagy legalábbis voltunk, ha most nem is, ha már nem is. Németországban? Ott még véletlenül se, na, ott aztán végképp nem.

5. lecke – Ébresztő/Hírnökkeligazítás

KIVÉTELES HÍRNÖK Állj, állj! Most, hogy megvan bennünk a kellő távolságtartás e szélsőséges korszakkal szemben, nem volna szabad ezt eljátszani a gondolkodás kaszinójában. Önök végre megtanulták, hogyan kell önállóan gondolkodni és cselekedni. Nem volna hát helyes mindent egy lapra feltenni: az egész távolságtartást meg a múlt-ról szerzett ismereteinket. Inkább örüljenek, hogy végre tudjuk, mi volt. Á, miket beszélek! Bennem tulajdonképpen nyoma sincs a szükséges elfogulatlanságnak, mert folyton azon erőlködöm, hogy mindent fejben tartsak abból, amiről tudósítást kell adnom. Persze folyton kiesik a fejemből valami. Egyébként meg: ha nincs senki, aki uralkodik, csak mindenki önmagán, abból előbb-utóbb káosz keletkezik, és ez nem a hírnök hibája. Most nem arra gondolok, hogy mi az ideológiai főcsapás, az is nagy csapás, hanem általában az emberekre és a viselkedésükre. Amit a legtöbb ember tesz,

az ugye általában ellentmondásos, az ehhez való viszonyuk pedig változik idővel. Változzék csak, tőlem! Csak hát bennem is kialakul valamiféle viszonyulás ehhez, kissé megkéské ugyan, de hát istenem! Be lehet számolni valamiről, ami még meg sem történt? Szóval szépen bekalibráltam az önök számára ezt a viszonyulást, fogadják el olyan-
nak, amilyen, akár a jellememmel együtt, mert a jellemem tartósabb a véleményemnél, de utóbbinak amúgy sem szabad belekeverednie a híradásomba. Önök németgyűlöletet tulajdonítanak nekem? Komolyan? Németgyűlöletet! Most már bevallhatom, mindegy, hogy eddig mit mondtam: Én büszke vagyok rá, hogy német vagyok! Fontos volna, hogy mi németek, ha már együtt vagyunk a közös tusalóban, úgy értem, a mi tényleges zuhanyaink alatt, ismét kialakítsunk magunkban egy erős nemzeti érzést, legyen bátorságunk hozzá, itt és most, mert különben még inunkba talál szállni a bátorság, hiszen az áldozatok, a halottak meg a hátramaradottak mindenféle gonosz trükköt bevetnek azért, hogy elérjék, amit akarnak; igen, az áldozatok, azok bárki másnál jobban. Az áldozatok folyton akarnak valamit, akkor is, amikor már nem is azok, és már nem is hozzák őket. Ugyanakkor jól tudjuk, hogy szélsőséges helyzetekben óriási szerepet játszhat az egyes ember, mindenki számít, fontos az is, hogy milyen szeretet, akarom mondani, milyen szerepet játszik, ilyenkor ugyebár sok a változat, vagyis az áldozat, és mindenki eljátszsa a maga óriási szerepét, mígnem egyszer csak túl nagyra érzi már, és akkor leteszi szépen. Elege lesz a mások fölötti hatalmából. A lebomlott pulóverszemek halmából. És attól fogva ismét ugyanazt csinálja, amit a többi ember. Most is éppen ezt teszi, mielőtt elkezdődne a jövő. A németek nem félnek maguktól, ebben áll a nagyságuk. Közelednek a többi néphez, de már nem kínozzák őket. Tanultak a történelemből, igyekeztek tanulni, mert boldognak akarták érezni magukat – ki nem? Mindaz, ami a kínzásról elhangzott, igaz, csak ma már nem aktuális. Ha akkor tudtuk volna, amit ma tudunk! Nem hittük volna el! Kínos lecke volt megtanulnunk. Nem hittük volna, hogy az új nemzedékek ilyen kérdéseket tesznek fel majd nekünk. De most már tudjuk, hogyan forduljunk szembe az utókor erkölcsi fölünyeskedésével. Most fordulatot veszünk, már meg is tettük a fordulatot, önök felé fordulunk, önökhöz beszélünk, de minden ráfordítás nélkül, ezt azért nem kívánhatják tőlünk. Persze hogy fordulatot veszünk, de nem fordulunk önökhöz. Legyen ráfordítás, ezt kívánják önök, fordítsunk meg legalább egy pillanatot! Nem fog menni. Utólag mit lehet megfordítani még? Szóval legyen ráfordítás, kárpótlás, ezt követelik önök, meg hogy mondjuk ezt: ez és ez történt, de ha mindez ma történelem, akkor persze azt mondanánk, hogy mi aztán biztosan elbújtanánk az üldözött népet meg a többi sópredéket. És meg is tesszük. Meg is tennénk. Most már tisztában vagyunk vele, hogyan kellett volna viselkednie annak idején a szüleinknek és a nagyszüleinknek, ma már képesek vagyunk az önálló ítéletalkotásra, és végre-valahára nem kell papagáj módjára ismételnünk, amit mások darálnak és a szánkba rágnak. Nem kell többé elbújnunk. Én készséggel megkímélem önöket a független gondolkodással járó erőfeszítéstől. Nna. Hol tartottunk? A bíró szerepe nem áll jól nekünk és önöknek sem.

6. lecke – Papírgyűjtés

HARMADIK HÍRNÖK Nekünk ez mindig is... pillanat, csak leteszem itt ezt a nehéz történelmi pakkot valahol, ahol nincs útban, nincs véletlenül egy kamrájuk? Kicsi is jó. Kösz. Pillanat! Ne tolakodjanak, ne ráncigáljanak, előbb hadd tegyem le a csomagot. Látom, mennyire érdeklő önöket ez a rettenetes korszak, teljesen a bűvöletébe estek, mással se foglalkoznak már, mint ezzel az iszonyatos rémséggel, amit ez az ország el-

követett, és miközben önök csak erre figyelnek meredten, Németország lassan ismét a világ köldökévé lép elő. Ez még nem esett le önöknek? Nekem mint hírhózonak mindegy, én ettől csak fontosabb ember leszek, de az nem jó, ha Németország ismét a világ köldökévé lép elő, legyen inkább a világ fenéke, akkor legalább ráülhetnek, elnézést. Jó, legyen csak a köldöke, legalább nem az öldöke. Nem, mégse jó. A fenéke jobb lenne, praktikusabb is. Mikor fújhatjuk ki már magunkat végre egyszer, mi, hírnökök? Szóval megértem én Németországot, nagyon is. De a köldök nem olyan jó. Jó, tőlem! Köldöke persze van mindenkinek, van, aki egyenesen a világ köldökének vagy közepének gondolja magát, azt hiszi, minden ekörül forog vagy hering, tiszta hülyeség, de tőlem! De hogy elkerülhessék ezt a megkövült múltra tapadást, okosabban teszik, ha a jövőben, ha megéri, pár évtizedre elmennek messze, esetleg Dél-Afrikába, Argentínába, igen, a legjobb Argentínába, oda a legsimább az út, mindegy, mit tartanak éppen Németországról, vagy hol tart éppen Németország, aztán folytathatják a beszámolójukat. Igen, tudom, jobb volna, ha a saját házam előtt söpörnék, de ott annyi a szemét a földön, reklám szórólapok főleg, a postásfutár bedobálja, pedig szigorúan megtiltottam. Ahogy a kukába hajítom ezeket, odafönről szózatot hallok, egy hivatalos engedéllyel valószínűleg nem rendelkező hírnök hangját: Nehogy már a törvényhozó szerepében akarjon itt tetszelegni!, mondja. Igaza van. Önök se akarjanak.

KIVÉTELES HÍRNÖK Németországban csak úgy hemzsegnek az erkölcsi apostolok és az erény éber őrei, valóságos erkölcsi hangyaboly az ország. Mindenütt szórólapokat fedezünk fel és hajtunk el, én is kihajítottam már többtonnányit belőlük, már rájuk se nézek, előre tudom, hogy reklámananyag. Nem lehet elég gyorsan kidobni, mint ahogy az emberanyagot se lehet olyan gyorsan kidobni, amilyen gyorsan gyártható és terjeszthető. Még ha önök vagy önök közül sokan ezt nem nagyon akarják is elismerni: a kifáradás jelei máris tapasztalhatók. A harmincadik kidobott prospektus után – mert a jövő másként alakult, mint ahogy a prospektusban áll – szünetet tartok. Ha pár évtized múlva megkérdezik önöktől, mi volt az, ami a legjobban gyötörte az iskolában az érettségizőt, azt fogja felelni: ez a korszak, amit egyáltalán nem az életemből, csak hírnökök jelentéseiből ismerek. A hírnök pedig kénytelen elismerni: abból az időből, amit jelentései terjesztésével eltöltött, ez a pár év aránytalanul nagy helyet foglal el. Ha erről a helyről – vagy háromszáz tonnányi el nem takarított használt tapíron, nem, papíron állva – mint valami magaslatról körülnézünk, akkor százszázalékos biztonsággal tudjuk, hogyan kellett volna viselkedniük másoknak és nekünk magunknak is – csupa kivételként. Csináld magad! Igen, de ez még nem ellenállás. Ezt vegyük ki az ellenállásból. Az viszont igaz, hogy ha önök tényleg csináltak volna valamit, az kivételes lett volna. Jó, elismerem, rengeteg erkölcsi érték esik a sűrű zónába. Ezek a szórólapokon viszont minden olyan szép színes: egyáltalán nem látszik már, hogy ki volt a hóhér és ki az áldozat, de minek is látsszon, mikor a besorolás bármikor változhat: fel is cserélődhetnek akár. A golyóstoll szerepét is átveheti a filc, nem? Az én értékelésem se szentírás, sőt, nem oszt, nem szoroz. Hiszen ma már tudjuk, ki volt a hóhér és ki az áldozat. Ezek a szorzó-, bocsánat, szórólapokon azonban mindenféle árnyalat megjelenik, a teljes skála, de már sajnos nem sokáig. Ezek se sokáig hallatják már a hangjukat. Nekik is tudomásul kell venniük: ott, ahol az egészséges ember lakik, az árnyalatok napjai meg vannak számlálva. Tűnjenek el az árnyalakok, tűnjenek el a domináns színek, ma már nincs szegény és gazdag, és hogy még mi nincs, azt már elfelejtettem, de ami marad, most az is eltűnik végül. Nna.

NEGYEDIK HÍRNÖK A német azonban mindent az eszébe vés, megjegyyez mindent, például minden olyan helyet, ahol remekül nyaral, olyan remekül, hogy legszívesebben örökre ott maradna.

ELSŐ HÍRNÖK Mindent az eszébe vés, de semmit sem örökre, csak azt, hogy legszívesebben örökké ott nyaralna.

MÁSODIK HÍRNÖK Azt viszont siet megjegyyezni, hogy mi nincs rendben azon a helyen, vagy mit osztanak el igazságtalanul. Ő jobban el tudná osztani. Ő mindent újraosztana mindig. Az osztrák viszont mindig mindent elfelejt.

HARMADIK HÍRNÖK Kivéve, hogy elvileg nem ért egyet azzal, hogy bármit is el szabad felejteni. Ez a munkamegosztás.

KIVÉTELES HÍRNÖK Boldog, aki felejt, de csak akkor, ha tudja, hogy valamit átadott a felejtésnek. De ha nem tudja és úgy felejt, abból se lesz semmi zűr.

ELSŐ HÍRNÖK Most Kínán a sor, Kína lép az élre, a Közép Birodalma, leváltja a Középszer Birodalmát, a miénket, és Kína nem beszél, Kína cselekszik. Kína ma már kereskedelmi nagyhatalom. Nyilván érdeklí önöket, miről szól ez az Európa által nyújtott garancia: nos, az EU azt garantálta, hogy az európai fürdők mentesek lesznek mindenféle idegen kórokozótól. Természetesen addig, amíg nem fogadnak idegeneket. Igaz, hogy a meleg vízben mennyei en érzi magát a csírázó coli, a hüvelyben és a húgyutakban pedig úgy tenyészik, mintha maga volna a regina coeli, a béltraktusról már nem is szólva, de hát szarban vagyunk mindannyian, miért ne csírázhatnánk ki akkor, mikor éppen az uralkodó fajtát próbáljuk tenyészteni, és uralkodó fajta elvileg bárki lehet, és kitenyésztheti a maga rabszolgáit is, akik elvileg ugyancsak bárkik lehetnek: rabszolgák – amíg el nem tűntek. De hát ezzel csak saját magunknak ártunk! Marhaság!

NEGYEDIK HÍRNÖK Ebben nem tudunk megegyezni, csak abban, hogy ki az úr és ki a rabszolga. Ezek ellen a csírák ellen azonban nem lehet elég korán felvenni a harcot, és nem lehet elég korán elűzni őket.

HARMADIK HÍRNÖK Akkor minek vettük és minek hoztuk ide őket?

MÁSODIK HÍRNÖK Mi? Ide? Őket? Soha! Most már önök is tudják. A garancialevél elveszett, semmiféle bizonyíték nincs rá, hogy egyáltalán idehozták a rabszolgákat, vagy hogy mi megvettük őket. Ezek eltűntették a nyomokat, ez teljesen logikus. Az áldozatokat beledobták azokba a zezguzos árkokba, vagy beleestek: volt, aki még élve. Az öldöklés nem kis munka, önök el se tudják képzelni, mekkora, fogni és bedobálni az áldozatokat, holtan vagy élve, egymás hegyére-hátára, tömegével, egy csomó embert. Mert a kérdés ez volt: hogyan tudunk összezsúfolni, vagyis elszállásolni minél több embert minél kisebb helyen? Ez nem csak az idegenforgalom számára kulcskérdés!

KIVÉTELES HÍRNÖK Tény, hogy ezeket a zezguzos árkokat nehéz építőgépekkel könnyűszerrel ki lehet üríteni bármikor, de a legjobb éjszaka. Attól fogva nincs sírgödör többé, a sírokat átalakítottuk kavicsbányává. Minden egészséges építőipar ismeri a kavicsbányát, minden valamirevaló építési vállalkozó ismer vagy tulajdonol ilyet, különben honnan teremtené elő a jövőben ezt a fontos építési anyagot – a kavicsot meg a zúzalékkövet. Minden egészséges gazdaságnak elemi érdeke, hogy minél több kavicsot és zúzalékkövet termeljenek és adjanak el. Hogy forogjon az áru. Lehet, hogy még mindig ott vannak. Én nem tudom. Nincs rá semmi garancia. Abban a vonatkozásban biztosra akartunk menni, hogy onnan nem jönnek ki élve többé, de egyébre nem terjed ki a garancia. Nem vállalhatunk rá garanciát, ha a termék nem tőlünk származik, nem német, nem német-ausztriai, hanem máshonnan jön, Magyarországról vagy valamelyik másik csonka országból. Mondják meg nekem: melyik német akarna magától magyar lenni? Jobb, ha idehozuk a magyarokat, akkor legalább nem kell odautaznunk. Német

– külföldön: ez a legjobb változat. Így legalább elhatárolódik saját magától, és térben is elkülönül: mert ki akarna német lenni? Ki akarna saját maga lenni? A szép lencsét a szilkébe, hibásat a begyecskébe! – De hát én csak egy hírnök vagyok. Néha megfeledekzem erről. Mindjárt háynom kell. Aztán odahull az Árnyék, és már tudom, hol vagyok, látom a földön, abból, amit kiadtam magamból.

7. lecke – A vadászatvezető a vadászatot magyarázza

MÁSODIK HÍRNÖK Akkor elmondanám, hogy a puskákat felvitték a szobába; ahonnan önök máris elvihetik őket. A puskák ki lesznek adva, a lövések le lesznek adva, a csövek fel lesznek izzva, pirosra. Van még egy fontos értesülésem: a fegyvereket készséggel átvették, az arcokról nem sápadt le a pír, merthogy meg se jelent rajta, a grófnőt leszámítva, igen, a grófnőt. Akkor tehát kiadjuk a puskát és a pisztolyt, nem, a pisztoly az oldalunkon posztol, csak a hosszú csövű puskát osztjuk szét. A szegénypír a grófnő arcán, az se volt valódi, csak amennyire a száján a rúzs. Az arca mégis lángolt, nyilván a belső tűztől – mi mástól? Igen, azt hiszem, ő volt az, a grófnő, legalábbis így szólították. Ott állt csupa öles termetű fekete fegyveres között. Valahogy mégis kilógott a sorból. Nem vicc.

KIVÉTELES HÍRNÖK És önök? Szintén fel vannak fegyverkezve? Helyes!

MÁSODIK HÍRNÖK Itt mindenki német, mindenki, elegáns fekete egyenruhában, csizmában. Csak amikor a grófnő is elvett egy puskát, akkor jöttem rá, hogy ez ő. Mert őt megillette. És amint kezével illette, megilletődni látszott ő is. Hát hogyan akart volna lőni! Lőni ugye rangsorban szokás, a rangidős ló elsőként a legnagyobb vadra, ez rendszerint nem ember, hanem szarvas, minimum tizenkét ágú, az ember amúgy is kétágú, na és ha az első nagyvad leterítve, a soron következőket már leteríthetik a többiek. Jut bőven mindenkinek. Csak sokkal később, amikor újra vizontláttam, fogant meg bennem a gondolat, hogy a grófnő annak idején szegénylős, tartózkodó teremtés lehetett. Ez lett volna a gonosz banalitása? Amiről annyit hallottam, igen, csak sokkal később, különben rögtön rájöttem volna, hogy ő az, a banalitásáról – vagy mégsem? Ööö, én tulajdonképpen egyáltalán nem tapasztaltam ezt többé, hogy a gonosz banális lenne.

8. lecke – Megfújni a kürtöt!

NEGYEDIK HÍRNÖK Mi szerencsére nem vagyunk alázatosak, így szól a hírnökre rábízott üzenet, én kimondom kereken, megmondom úgy, ahogy nekem mondták, szó szerint: Mi gyűlöljük azt, aki soha nem akar védekezni – és most éppen ilyen fickókat terelnek a puskacsövünk elé. Mi, hírnökök pedig elújságoljuk ezt. Mi kifejezetten szeretjük, ha nekünk, bátraknak ilyen kiszolgáltatottakat szolgálnak fel, sőt ilyenkor mi magunk szolgáljuk ki magunkat, ha lehet. Az áru le lett szállítva, és most fel van találva. Aztán le lesz szedve ismét a teríték. Minket meg elönt a hideg veríték: hogy ebből egy falatot is a szánkba vegyünk. Hát még csak nem is védekeztek, amikor kihoztuk őket onnan! Ezek a meztelenek a mérges nyálat is lenyelték, meg a gonosz pillantásokat is! Erre tényleg csak a megsemmisített rabszolga képes, a munka általi. Az én ízlésem másmilyen áldozatokra vágyik, de olyat nem kap, csak ilyen félhullákat, ilyen oszlásnak indulókat. Éppen olyat, amilyen nekünk kell! Enni akkor se ennénk a húsból. Hozzájuk se ér-nénk! Ütlegelni őket, tőlem!, agyonlőni, bánom is én!, leöldösní, mért is ne?, de hozzájuk nyúlni, azt nem! Megteszi ezt a tömeg, ezzel ellensúlyozva az emberi kvalitás hi-

ányát. Mi pedig maroklófegyvereinkkel eget-földet bevilágító tüzet nyitunk, csodamód beléjük tüzelünk mennykősugarunkkal.

HARMADIK HÍRNÖK Gyorsan kellett lebonyolítani ezt az egészet. Gyorsan, gyorsan! Két-három embert megölni nem művészet, de közel 200-at! Pillanat, most szólnak, hogy 180-at a közel 200 fegyvertelenből, pontosabban, tökéletesen fegyvertelenből, hogy a dolog tökélyét kidomborítsuk, mert egy se marad meg közülük, egy se, úgy dőlnek el sorban, akár a kugli, ezek az üresek. Külsőre tulajdonképpen olyanok, mint a többi, csak belül nincs tartalom semmi, mert soha nem kaptak enni, száraz hangjuk, mikor összesugdosnak, halk, és nincs értelme semmi sem, mint a szél száraz gyepen vagy patkányláb tört üvegen, száraz pincében odalenn.

ELSŐ HÍRNÖK Ezekkel már nem tudunk mit kezdeni. Ezért is zártuk be őket a pincébe. Csinos pince volt ám! Ki volt szépen meszelve, tulajdonképpen istállóként szolgált, teljes joggal: lovak tartózkodtak és pihentek benne. Gyönyörűen ki volt meszelve, nem volt mocskos, tiszta hely volt, ahol tartottuk őket. Azelőtt hatalmas pajta volt az épület, ki volt meszelve patyolatfehérre, ott szállásoltuk el az üresek; üresek voltak belül, de valahogy mégis teljes emberek, teljesen olyanok, mint mi, tulajdonképpen tökéletesen olyanok, mint mi – tökéletes, ez csak egy szó, mint ahogy a szeretet is csak az, de ez a szó most tökéletesen találó, találóbb, mint máskor, bármilyen sok mindenhez járul is egyébként. Kösz, ennyi tökéletesség már elég is nekem, ennyi tökéletesség kell is, ennyi idő is kell – ennyi? Ennyi most már nem is kell!

MÁSODIK HÍRNÖK Mindenkit agyonlőni akkor se kifizetődő. Csak éppen muszáj, ha már egyszer itt vannak. Így aztán lövünk, és találunk is, ez nem művészet sajnos, hiszen ezeket az embereket csak és kizárólag e célból hozták ide. Jött a felhívás, aztán fél kettő, két óra tájban: az üvöltözés. Az ember csukhatott be ajtót-ablakot, foghatta be a fülét: üvöltözés, üvöltözés, rettenetes kiáltások, hát miért nincsenek tekintettel az emberre, ilyenkor mi már aludni szoktunk, ilyenkor mindenki aludni szeretne már, kivéve azt, aki nem szeretne vagy akinek nem szabad, jött a felhívás, kiosztották a fegyvereket, a politikai aprópénzt csak évtizedek múlva szedhetik majd össze, és sajna kamat nélkül, mert nem lett befektetve, mi meg, tessék, tehetjük el őket láb alól, mert itt vannak, és el kell tűnniük, ilyen egyszerű, sok minden nincs már meg, de íme, itt állnak ők, megrendelve és kihozva.

KIVÉTELES HÍRNÖK Agyonlövésre lettek átadva nekünk, ezért lettek ránk bízva, és mi lőjük is őket sorban, ez a mi kiváltságunk. Pillanat! Látom őket, látom az üresek, a belül üres embereket! El velük! El, el, el! Pedig cseppet sem szórakoztató. Legfeljebb akkor, ha az ember előtte rendesen felönt a garatra, ennyi idő kell hozzá, és van is mindig, idő van. És akkor persze minden szórakoztató, még a dugás is: mint tág hézagokon nagy sudarak, nem, mint tört oszlopokon napsugarak, vagy mint a fák, ha hajladoznak, s a hangok ha a szélben tarolnak, nem, a szélben dalolnak, ünnepibbek és távolibbak, mint egy halványuló csillag. Csak tudnám, mit jelent ez.

9. lecke – Kívánsághangverseny

HARMADIK HÍRNÖK Önök az imént a gonosz banalitásáról szóló állandó műsorunkat hallották. De hát ezt már jól ismerik önök, ez ment tegnap is és tegnapelőtt is. És most megint zene. Nincs újabb? Ez minimum tegnapelőtti. Megvan a legújabb? Akkor tegye fel! Van még egy tavalyi zenénk is, az ennél újabb, de van már holnapi és holnaputáni

is, azt már a mai nap folyamán le fogjuk tölteni. Pontosan olyan az is, mint ami már lement. Minden zene megvan, és abban a pillanatban, hogy fölteszik, már le is megy. A zene olyan, mint az idő, csak ezt – halljuk. A tettet, az elkövetettet az embernek előbb el kell követnie, de van olyan tett, elkövetett, amit még egyszer nem kellene elkövetnünk, és már nem is tudnánk elkövetni. Amit ezek itt elkövettek, az jobb lenne, ha eltűnne, azt jobb lenne átugrani, de elkövetni semmiképp sem volna szabad még egyszer, el kéne takarítani az útból, amit elkövettek, nehogy még egyszer bárki is elkövesse. Kérem, ilyet ne, soha többé! De önök holnap is hallani és látni fognak bennünket, amikor is újból jelentkezünk rém banális műsorunkkal, ami egyáltalán nem a gonoszt fogja nagyító alá venni, mégis hihetetlenül banális lesz. Ki érti ezt? Akkor se mulasszák el! A dolog most kezd csak érdekessé válni. Nem, tévedtem. Semmi új. Mars, tűnés!

10. lecke – Áldozati ünnep

ELSŐ HÍRNÖK Ez az az ünnep, amelyen megölték az igazi bárányt, akinek a vére sebezhetetlenné tette a hívók ajtaját. Hát, ebben a mondatban már semmi se stimmel. Ha nem mondom végig, akkor se. Mert ugyan ki mázolta össze itt vörössel az ablakokat meg még az ajtót is? A követnek előbb meg kell bizonyosodnia róla, hol fog utóbb belenyúlni. Mindig összemocskolom magam, valahányszor bekopogtatok valahová: kikap! Mít gondolnak, hány ajtón és ablakon kell naponta kopogtatnom? Hogy fogok kinézni a végén, ha mindenki odakeni a maga mocskát? Egyáltalán milyen öldöklés háritandó el itt? Semmilyen. Épp ellenkezőleg: az öldöklés inkább előidézendő és végrehajtandó; mert nem az ember hoz áldozatot istennek, nem, isten se hoz áldozatot istennek, nem, nem, és isten se áldozza fel magát az ő atyjának. Sok áldozatot láttam már. Ezt még nem, de annyi hírnök jelentette már, hogy el kell hinnem. De akkor se stimmel. Isten nem áldozza fel magát. Isten elajándékozza magát.

NEGYEDIK HÍRNÖK De hiszen a grófnő is feláldozza magát, csak nem tudom, kiért. Talán a lovaiért, ezt csak úgy mondták nekem.

MÁSODIK HÍRNÖK Elintézték majdnem 200-at – akkor az 180? Megvolt. Csak egyszer, de meg. Most még el is kell temetnünk mindenkit, el, Ebben az üres völgyben, ebben az emésztőgdörben, meztelenül. Ez a végső találkozóhely, itt keresgélünk úgy 60? 70? 80? vagy 180 évvel később, én nagyjából 60-ra saccolom az eltelt évek számát, de lehet több is. Keressük, hol lehet ez a végső találkozóhely, egymás felé tapogatózunk, és kerüljük a szót – közben beszéd beszédet követ.

ELSŐ HÍRNÖK Áldozat ne legyen – vér folyhat, de ne kenjük ajtóra-ablakra, az ember belenyúl, anélkül, hogy odanézne, aztán megnézheti magát! A kereszténység élőt elvből nem áldoz, ezt jegyezzék meg egyszer s mindenkorra! A kereszténység ilyet, hogy élőt áldoz, soha nem tett – hát hová jutnánk így?

KIVÉTELES HÍRNÖK Pontosan oda, ahol most vagyunk.

ELSŐ HÍRNÖK Láttuk a vért az ajtón. Mint a piros lámpa, úgy utasított: tessék továbbmenni, angyal! Itt nincs mit nézni, tessék továbbmenni! Tessék öldökölni, aztán továbbmenni. És ezt most megismételjük szépen vagy kétszázszor.

KIVÉTELES HÍRNÖK És mi lesz a vérről? Nem csinálhatunk transzfúziót minden csepp vérből! Az összes törülköző mocskos, úgyhogy kenjük rá az ajtókra, ablakokra.

NEGYEDIK HÍRNÖK Hú, de undorító, ha az ember nem néz oda, aztán belenyúl!

KIVÉTELES HÍRNÖK Ez elsőként minket, hírmondókat fog érinteni, ebben biztos vagyok, elsőként sajnos mi leszünk kénytelenek bemocskolni a kezünket. Mindazonáltal reméljük, hogy senki más nem fog odanézni, és senki nem fog belenyúlni a még nedves trutyiba. Ezt mi vállaljuk, saját felelősségre.

MÁSODIK HÍRNÖK Két kézzel most a grófnő, Margit asszony, Margit grófnő asszony, így biztos nem mondják, szóval két kézzel most a bal karját, annak a férfinak a balját, igaz? nem!, a jobbját is megragadhatná, ha volna neki, de már rég nincsen, szóval a bal karját ragadja meg, és bordáinak vetve lábát – neki szabad, elvégre ő lőtte – a bal karját kitépte vállból, a vállzületből – de kérem, kell ez?! Nem tíz másik erejével, nem is a Szűz erejével, hanem a tűz erejével, semmiféle istenével, pusztán a lőfegyverével terítette le. Isten nem volt jelen, boldogan jelenteném, ha kijelentette volna magát bármelyik, de nem mutatkozott, nem látszott egyetlen isten sem abban az emberi zűrzavarban, persze be voltunk rúgva mind, de hát csak nem őrizgetjük ezt a sok emberlomot az oroszoknak, mikor a kastélyt se fogjuk kinyitni és megőrizni nekik? Mit is akartam mondani? Szóval nekik rontunk, cafatokra tépjük a húsukat, és passz! A golyók rendesen végzik a dolgukat, de azért be kell segítenünk, nélkülünk a golyó tehetetlen. A szétszaggatott testekből kiáltás, jajgatás, nyöszörgés száll fel. Aú!, ez fájhat, ez nagyon fájhat, de lőfegyverrel aránylag gyorsan megy, ezek az üresek még szerencsések is relatíve. Ha megsemmisítésük nem következett volna be munka által, akkor most megkapták volna a kegyelemlovást. De azért így is megkapták, nemhiába kerültek ide üresen, valamire ki voltak éhezve még; na, ezt itt szépen meg is kapták tőlünk, kegyelmeséktől, így aztán maradéktalanul elégük lett belőlünk. Ők voltak éhesek, de mi faltuk fel őket, ezt már ismerjük. Mindig mi faljuk fel őket. Mintha ettől tartoznánk kényszerűen egy családba mi, németek mindannyian – hogy ezt csináltuk. De nem lesz tőle semmi bajunk. Meg se kottyán nekünk. Ordítás, hörgés: saját fülemmel hallottam, máskülönben honnan tudnám? Ez még lélegzik!, nem, ha engem kérdeznek, szerintem már rég kiment belőle a szusz, annyi baj legyen. Egy a karját vitte el, másik a lábát, az öltözéküket már előzőleg levették, abból még talán lehet valamit csinálni.

ELSŐ HÍRNÖK Tök meztelenek, mi meg tök részegek: ettől tök transzba jövünk. Az ablakok összekelve vérral, az ajtók is, mi is, kezünkben kitépott vétagok, most mint labdát dobálhatnánk is őket, ügethetnénk is velük, sőt ugathatnánk is közben, nem, hülyeség. De csinálhatnánk más is; mert az isten izmos-könnýűvé tette karunkat, ezért is alkottuk őt magunknak, hogy bennünk szent erőnek heyl!, hely legyen!

KIVÉTELES HÍRNÖK És tudják, mit mondhatnék még önöknek? Elmondhatnám, hogy az erdő sűrűjén vagy a pajták közelén, mert abból is kettő van, pajtából, kevesebbel nem érhetjük be, hol fekszenek, hol vannak eltemetve, hol lehetnek, hol kellene lenniük, legalább az egyik közelében, de melyikében?, most már úgysem tehetnek semmit, előtte még csak-csak, de utána már nemigen, szóval hol lehetnek, most végül is melyik istálló közelében? Mondja meg már végre, vagy hallgasson örökre! Mit szólnak a kavicsbánya-elméletemhez? Semmivel sem tudom alátámasztani, de minek nekem támasz? Egyelőre jól állok a lábamon, még járni is tudok, mankó nélkül, bár lehet, hogy már nem sokáig. Hát csak nem ették meg őket, ezt a 180 főt, a kastély tüzén megpirongatva? Próbaásás, visszatemetés, próbaásás, visszatemetés; ezt még a hullák is halálra unják! Elmondhatnám még önöknek, hol nem lesz könnyű ráakadni ezekre a holttestekre, mert nem lesz könnyű rájuk akadni, ennyit mondok és nem többet, mert akkor persze könnyű lenne rájuk akadni.

11. lecke – A teríték elfújása

HARMADIK HÍRNÖK Akkor tehát ez a 180 ember most le van terítve végre. És ezzel elvben a történetnek is vége. Fogalmam sem volt, hogyan számoljak be róla. Most sem tudom, de azért folytatom, habár nincs tovább. Levehetnék a kendőt a szemükről, igaz, be se lett kötve, kendőt csak a dezertőr kap a szemére.

NEGYEDIK HÍRNÖK Meg Justitia, az is. Le van szarva. Ezek már nem kapnak tőlünk semmit, hiszen egy szóval se jelezték, hogy igényt tartanának az életükre, semmi sem hangzott el részükről e vonatkozásban, ezért nem is részesülhetnek további vonatkozásban, netán szabad elvonulásban, csak botok, ágak, kövek és taglók záporában. De a meztelen férfi még beszél: Anyám, hisz én vagyok, fiad, akit te szültél! És én az összes többi gyermeked, kiket szintén te, nem, bocsánat, tévedtem, összekevertelek, őket nem te szülted, annyi már több lenne a soknál. – Fia ez is, csak nem a grófnőnek. Most mitől lettek ilyen idegesek?

ELSŐ HÍRNÖK Élőhalottak, itt vannak, láttam őket, saját szememmel, tulajdonképpen jelentést kellett volna tennem róluk; szóval ezeket ha csak egy ujjal megbökte az ember, már estek is el, igen, főleg ezek, 180 darab, itt fekszenek, nincs már bennük élet, felőrölte őket a munka, ki lettek facsarva, mint a felmosórongy, tisztábbak mégse lettek. Aki fél bemocskolni a kezét, nem alkalmas az uralkodásra, nem tud parancsolni. Ha egy házat vérrel összekenni nem lehet, nincs is esélye a fennmaradásra, mert ami összecementezi hosszú távra, az az erő a vérfürdőből ered. De itt most tegyünk kivételt. Ez a ház itt romba dől, ez a kéz itt lehanyatlik, már nem emelkednek magasba e kezek, hogy könnyörögjenek, majd ernyedten aláhulljanak, mint őszi levelek az erdőn, így esőzzenek helyükre, annyi neszt se ütve, akár a vadak. Ezek az emberek többé fel nem fülelnek, nekik már minden mindegy, szemük sem jár körbe vadul örökké, kezüket sem emelik többé, nekik már mindegy minden, ők már elesetek itten; nincs ebben semmi különös, ez a banán, ez mindünkben közös, mindannyiunkat megsemmisít előbb-utóbb a munkánk, hát hogyne unnánk! De őket most másképp semmisítik meg ez egyszer, a változatosság kedvéért.

KIVÉTELES HÍRNÖK Nézzék, a puskának számos előnye van, a hosszú huzagolt cső, a hírvívőt is gyakran csőbe húzzák, de most nem erről van szó, szóval a hosszú csőben a lövedék, hogy is mondjam, nagyobb robbanási energiára tesz szert, merthogy jobban felgyorsul. De míg a lövedék tűzforrón vágódik ki a csőből, a hírnök végig higgadt marad, várja, hogy a lövés széttronsolja a húst, a fegyvertelenekét, a védtelenekét, a halálosan fáradt üresekét. Mindenki lőtt, láttam, csak mi, hírvívők nem, a mi dolgunk ülni és várni, mit mondanak, mit rágnak a szánkba, aztán rohanni, az elesetteket számolni és beszámolni róluk, de hát ha a magatehetetlenekre azt mondjuk, hogy elesettek, azzal a nem magatehetetlenek, a csatában elesettek becsületén ejtünk csorbát, márpedig a német becsület nélkül, na, szóval tényleg, tessék a németeket azonnal békén hagyni! Most rögtön. És hát akit eltalál, az tudja: ütött az utolsó órája. Hogy kész, vége, kifúj. És hogy aztán jöhet még számos nap és éj – boldogságban, felőlem, akár egy nőben is, tőlem, akár kettecskén is jöhet –, én személy szerint egyikük se legyen. De most megint el kell menni, mi egyebet lehet tenni? Mások jönnek, nekik is el kell tűnniük egyszer.

NEGYEDIK HÍRNÖK További részletekre nem vagyok kíváncsi. Nekem ennyi elég. Most eltakarítjuk őket. Nem kell, hogy bősziulten s iszonyú tébollyal rohanjanak nekünk és Hegyi Anyánk szertartásainak, hiszen a grófnő már osztja a fegyvereket, vegyenek önök is, ne zavartassák magukat. Még egyet? Önnek? Tessék! Nercbunda a vállán? Vagy a

szeretője? Az lóg a vállára vetve? Vagy ő a férfi vállán? Nem, mert akkor hogyan működtesse a fegyvert? Talán a másik vállán. Nem, arra is szükség van. Tök részeg a férfi, ha engem kérdez, de lőni még tud! Az nem biztos, hogy talál. Én se szeretnék találkozni vele, még holdvilágnál sem, akkor már inkább sötétben, vagy mégis holdas éjén ütné be – nem ütné be.

MÁSODIK HÍRNÖK Azért abból a 180-ból egyet legalább el fog találni, sőt többet is, ha nem is pontosan, nem éppen telitalálat, nem pontosan tízes, néhányan még élnek, mikor a sírba szállnak.

HARMADIK HÍRNÖK Odakint hideg van, de mi csak lövöldözzünk inkább odakint, nem kell ez a disznóól meg ez a bűz idebent. Dimbet-dombot letaposunk, füves völgyet felhalmozunk, ásunk egy sírhelyet, senki se lelje meg, rajta jár, és mégse érzi. Látó szemem a jövőt nézi: nem lehet a fellegekben, nyugóhelyük a szelekben, így aztán a sír itt nálunk meg is marad érintetlen.

KIVÉTELES HÍRNÖK Egy magasles! Nem is lenne rossz. E fenyő csúcsáról jobban láthatnék mindent, jobban szemügyre vehetném a csúf, de vidám tettet. Na, akkor most csodát mívelek. E nagy fenyőnek égig érő ághegyét lehúzó, húzom, húzom. És most? Mit csinálok vele? Egészen földig hajlítom a berki ágat, hátára fölkapok, hiába kap utána más, a háta hátha sem övé, már fel is engedem, nem kapkodok, nehogy kilőjek és elszálljak még, akár a vaktöltény, vaktában, mert az meg kontraproduktív lenne, hiszen az én dolgom a nézés – így aztán lassan, szédülve emelkedem a szédítő magasba föl. És később is, ahányszor erről ejtenék szót, örökké szédülés fog el, rosszul leszek, nem csoda, okosabb volna egyáltalán nem beszélni róla, amúgy se fogják engedni, akkor meg minek erőlködjem? Több muníciót, mint amink van, nem lehet ellőni, de nem is kell.

MÁSODIK HÍRNÖK Alighanem összetévesztés esete forgott fenn, ezért lődözték le őket, akár az állatokat, ezeket az embereket. Nem nyugszanak, itt nem. Itt a grófnő méltóztatott nyugodtan vadászni rájuk, és azután nyugovóra is tért. Lesznek szívesek másutt nyugodni! Ők még a saját nyughelyüket is megáshatták előbb, a ruhátlanok. Nem, nem szarvasok! Nézzék meg őket még egyszer alaposan, mielőtt elszivárog belőlük a vér, és lassan, de biztosan, amorfizálódnak, habár praktikusabb lett volna, illetve, praktikusabb volna, ha – na, hogy is mondjam – összetöpörödnének, de akár így, akár úgy, már úgsincs bennük lélek.

12. lecke – Földrajz

KIVÉTELES HÍRNÖK Akár kicsik voltak, akár nagyok, elég kemény volt a föld. Bele kellett menni mindnek. Vagy ha jön a kiárusítás, akkor megint kilapátolás?

NEGYEDIK HÍRNÖK Valamikor muszáj lesz megint a lapát, mert még rájuk akadnak, a 180-akra, és hát ennyi halottat elköltöztetni nem semmi.

KIVÉTELES HÍRNÖK Ezt majd megbeszéljük később szép nyugodtan, most először szórjuk bele őket.

NEGYEDIK HÍRNÖK A vér mintha megpuhította volna ezt a kemény földet. Itt még kilóg egy kéz, amott egy láb vagy mi.

ELSŐ HÍRNÖK A földet igen, de minket nem puhíthat meg semmi, a vér sem.

MÁSODIK HÍRNÖK Jó, de valamikor csak elkészül a sír. Nem kell, hogy szabályos legyen, jobb a zezzugos árokforma, az kevésbé feltűnő, és a tömegeloszlás is optimális benne, mert nem szabad, hogy bárki is tudja később, hol a sír.

ELSŐ HÍRNÖK Csak egy-két ember tudja, de azok nem fognak beszélni. És ha mégis kikotyogják, akkor őket is megöljük, nem gond.

MÁSODIK HÍRNÖK Egy főt egyszerűbb megölni, mint 180-at. De ha már 180-nal elbántunk, akkor mi az nekünk: még egy vagy kettő.

KIVÉTELES HÍRNÖK Mivel az a fontos, hogy ne találják meg őket, nem kell túlzottan nagy gondot fordítani erre a sírra, erre a zegzugos árokra, amibe persze rögtön beleestek, kivétel nélkül mind, néha egymásba gabalyodva, de mégis, bele!

ELSŐ HÍRNÖK A balfácánok! És az ilyet küldik védővonal-építésre! Szerintem ennek az Ostwallnak semmi értelme, de hát akkor is ki kell ásní.

NEGYEDIK HÍRNÖK Nem az árok mint olyan értelmetlen, ellenkezőleg, árkok-gödrök nagyon is kellene, csak egy csomónak tényleg semmi haszna, nem tartóztatja fel az ellenséget, olyik az enyészetet sem, persze ezt talaja válogatja. Ezek itt el se jutottak volna a nagy városig; ezek a tajtékzó bolondok, Zarathustra majmai, ezek csak magukra vethetnek – miért nem választottak maguknak jobb származást?

HARMADIK HÍRNÖK Ezt akár előre meg is mondhattam volna nekik, hogy innen már nincs tovább. Kérdés, hogy a grófnő, illetve P. és O. urak, akiről a történelem, ha még meg nem haltak, még ma is hallgat – lehet, hogy még életben vannak?

MÁSODIK HÍRNÖK Nem, azt hiszem, már mind a kettő réges-rég halott.

KIVÉTELES HÍRNÖK Munka volt az életük. Haszna semmi, végső soron. Hiszen meg is hagyhatták volna mások életét, azét a 180-ét. A történelem még nem kapott tájékoztatást a halálhírükről, nekünk, hírmondóknak pedig nem szabad túlhajtanunk magunkat, de ezzel akkor se lőttünk túl a célon, mert a történelem így is, úgy is hallgat, akárhányszor ásnak, mindegy, hogy mélyre vagy nem, hallgat, vagy éppen szünet nélkül beszél, akkor viszont tele van felfújtt bűndölyffel, mondván: ez meg ez meg ez akkora bűnt követett el, mint senki más, és folyton ezekről van szó, és ilyenkor előszeretettel vesszük magunkra a bűnük egy részét.

ELSŐ HÍRNÖK Nem, nem vesszük magunkra, hiszen akkor mi még meg sem születünk, miért is vennénk?, és mégis fene büszkék vagyunk a bűneinkre, és beszélünk is róluk, mert mi értelme volna bűnt elkövetni, ha utána nem lehetne beszélni róla, és akármilyen hosszan ásatunk is, a történelem hallgat vagy éppen szól hozzánk, azt mondja, hogy szégyellhetjük magunkat, akárkik is vagyunk, én mondom: ők voltak azok, és én olyan büszke vagyok erre, mintha személy szerint engem lőttek volna agyon, ez nagyon fontos, hogy ilyen büszke hangsúly essen a megbánásra és töredelemre – hát hogyan parancsolhatták volna meg a kastélyban lakók ezeknek az embereknek, hogy ássanak, ha utána nem bánhatták volna büszkén bűnüket, és nem vezekelhettek volna érte emelt fővel? Önök tudják, mi az: bánni a bűnt emelt fővel, vezekelni nagy mellénnyel? Tessék? Nem hallom! Tessék a varázbottal megütni a földet, és ha nem fakad belőle azonnal valódi burgundi bor, akkor ez az a hely, ahol megbánhatjuk, hogy ideutaztunk. De ha borpatakra akadunk, akkor nincs mit megbánnunk: ezt jobban is szeretnénk, de erre semmi esélyünk. Ássunk tehát itt – persze ezzel az erővel akár ott szemben is áshatnánk, a sírt úgysem találja meg senki.

KIVÉTELES HÍRNÖK Ez nem lehet az, ez sem lehetett az, de még mindig ásnak, ilyen nincs! Hogy egyszerűen semmit sem ásnak ki, pedig már mióta! De amíg rossz helyen ásnak, addig nekem végül is mindegy. Tudom, hogy csak rossz helyen áshatnak, amíg rá nem akadtak a jó helyre, talán a másik pajtánál – amelyik nem a kereszt alakú, annál. A kereszt jegyében gyakorta esnek tévedések, hajdanában a keresztetek is Palesztinába igyekeztek, aztán helyette a Gázai övezetbe érkeztek, ahonnan persze azonnal kihajították őket, mert a csónak már megtelt vagy valami ilyesmi, de az igaz, hogy onnan mindenkit kihajítanak, kivéve azokat, akik kénytelenek ott maradni vagy letaposni a

kerítést, és ha egyszer téved az ember, a tévedéseit nem mindig tudja olyan szép simára vasalni, mint ezeket a sírokat itt. Hát igen. De a fő baj, hogy rossz helyen ásnak, mondtam már.

MÁSODIK HÍRNÖK Én mint hírnök mást nem mondok el, csak amit rám bíztak, és hát azt kétségkívül láttam, hogy itt feküdt egy ember, és ott is, és amott is. De utána soha nem mondom meg nekik, hogy hol a jó hely, nehogy kiássák megint ezeket az embereket.

NEGYEDIK HÍRNÖK Úgy látszik, nincs jobb dolguk az utánunk születetteknek, nincs e kimagasló személyiségeknek, akik kietlen magányukból e bündölyffel vagy büngöggel próbálnak kiemelkedni. Én a helyükben nem tennék többet erre az ügyre, lennék inkább bűnbánó, nyugodt-büszke, de ők rögtön ásni kezdenek megint, jó helyen is, rossz helyen is – azt csak utólag látni, melyik jó, melyik rossz. Áskálnak a sírok után. Közben a gőgjük is megroggyan. Ez nagy pofon, de óhatatlan ily helyen. Végső fokon puff lesz tőle az ember. Hiszen ezek azóta is mind bosszúatlanok, tökéletesen. Csak álltak ott, mint az állatok, ezek a mezítelen emberek, hogy nekünk szolgáljanak étékül, már csak megnyúzni kellett volna őket, lefejtetni róluk a maradék birtokot, a bőrtokot, mint marháról az irhát, nem, embert nem eszünk, legalábbis még nem, inkább elássuk őket, lássuk, idővel porhanyósak lesznek-e, és élvezetet szereznek-e, ha egyszer majd fagyveres, nem, fagyveres kezünkbe esnek, de lehet, hogy pusztá kézzel, nem vassal-rézzel rontunk nekik, e kérdőzőknek, mert attól, hogy szétszaggassuk, átluggassuk, kivájjuk vagy kiássuk, senki sem menekszik meg. Hírnök lévén elvileg tudnom kellene osztályozni a különféle halálnemeket: megtanultam az erre szolgáló hír-, illetve sírtanfolyamon, honnan nőnek ki a földből és miként terjednek a gyökerek, mikor mik utánunk a vegetációs tünetek.

HARMADIK HÍRNÖK Láthatunk húst, hasított sok patát – az se védte meg őket, sajnós –, bordát, lábakat. Dobálják őket bele a gödörbe, melyet ők maguk ástak az imént maguknak. Lám, aki magának, az is bele. Nna. Itt tartanánk tehát. Így tartják ők is, valamennyien. Kérdezzék meg tőlük, járjanak utána. Előbb halj meg, utána beszélj!

Közbeszólás

MÁSODIK HÍRNÖK Megkérném az urakat, egy pillanatra hagyják abba a lövöldözést, tudom, remek multság, de néha az állatok legbátrabbja, az ember is kénytelen előkészületeket fogantatosítani a többi, kevésbé bátor és nem okvetlenül a szakadék szélére igyekvő állat érdekében. Hallottam, hogy egy kollégám így szólt egy éppen a saját vermébe esni készülőhöz: Idegen, nem szívesen foglak el, de nem tehetek más, utasítást hajtok végre. Kollégám a legteljesebb megértésre talált az áldozat részéről. Hiszen amit tett, parancsra tette. Kérem önöket, egy pillanatra hagyjanak fel azzal, hogy nem mondanak semmit. Még amúgy sem jött el a lövöldözés ideje. Lesz rá módjuk bőven. Én mondom!

13. lecke – Cselédek

ELSŐ HÍRNÖK Ma nem alszik a grófnő, hosszan elnyúlt testtel, fenyőágaknak vetve hátát, hanem a ravaszt húzza, felkiált örömeiben, még nagyobb kiált, céloz és lő. Azt ajánlom neki, ne sebesítse meg magát. Később már úgysem úgy lesz, hogy ő lőtt, csak semmi aggodalom! Mi hírnökök gondoskodunk róla, hogy utólag ne történhessen

ilyesmi. Előfordul, hogy híreink ellentmondóak vagy éppen semmitmondóak lesznek, de a mi tudósításaink nélkül önök semmit sem tudnának, a másokéi nélkül többet tudnának, örüljenek hát, hogy nem tudják, tőlünk semmiképp sem, legfeljebb másoktól, hogy a grófnő egyáltalán itt volt, mert nemsokára már nem lesz itt. És attól fogva snitt, mint-ha elválták volna az élettörténet fonalait. Kivette hát szeméből gazdag álmát, túllépve kényszeren, szükségen, célon, akaraton, jón és rosszon, kiivott mindent, eltáncolt minden felett, és csak lótt a grófnő, lótt és lótt – vagy nem is ő, vagy csak az estélyi kastélyból ki? Akár a kastélyból, akár e kistájból lótt, sok pompás fürtje a vállára bomlott, és a sok hulla is halomra omlott. Ez a nő előbb még rendbe teszi őzbőrét, biztonságba helyezi versenylovait, biztonságba a szeretőjét, de csak majd utóbb, persze a másikat is, de csak később, egyelőre ott tartunk, hogy a férfi nem veheti biztosra, hogy a grófnő tényleg őt szereti-e még, és a grófnő csak akkor kezd el lőni, amikor erre már megesküdtött neki, hajrá, már a kürt szava harsan, nem, ez most nem a kürt szavára megy, sem a szerető szarvára, a szarvat amúgy is a gróf úr viseli, semmi kürt, semmi lárma, Fel hát! A völgyet, a bérceket a víg hajsza verje fel, de mi most örülünk, hogy lyuk van a puskánkon, és ne hagyjuk bizonytalanságban tovább ezeket a vézna vázakat. A grófnő homlokát ráncolva indul kifelé. Mindig jól talált a puska, mikor vad került elé. Este gazdag volt a zsákmány, minden gondja elsimult, fájlalta, hogy ölni kellett, végül mégis felvidult. Valahogy így. Ha szürkébe hajlik az est, ha az éj színe szürkére vált át, már másodsor!, a bérceken szóljon a visszhang. De a grófnő hirtelen úgy dönt, több szürkére ő nem vágyik, másutt jobb lesz az ő kényes-büszke lelkének – a mienk is az volna elvben, ha engednék. De nekünk csak hírünk lehet, lelkünk, értelmünk nem.

NEGYEDIK HÍRNÖK Nem is kell, hogy legyen. Elég, ha a grófnőnek van. Ha már itt volt, ha már volt annyi idő. És volt. Ez volt az értelme annak, hogy itt volt. Ha már nincs életben senki, ittléte okafogyottá válik, nemde? Estélyi ruhás derekát körültekeri nyaldosó kígyókkal vagy mikkel, mindjárt rálő az emberekre, igen, mindjárt!, Most!, örömeiben felszökken, integet, szerelmesen, de csak a lomb, más nem felel. Nem üldözik sátáni rémek, nem gúnyolja minden, nem várja szégyen, nincs is más fénye a sűrű éjnek, csak ami villan a puska csövében, más nincs, csak vaksors? Az irányzékba mi nézünk, mi célunk és mi végzünk, az áldozat, akire lőttünk, közvetlenül ott van előttünk, töltve a pisztoly, a flinta, nincs isten már? Egyértelmű a válaszom: nincs. Ez a grófnő nem tör nagyra, nem tör kicsire, nem törekszik semmi, de semmire, mégis tesz valamit, a dolog szinte megy magától, tevődik a hattyú lábtól, a hajtó sípszavától, a ravaszelhúzástól, neki ez semmi, megszokta rég a hosszú cserkelést a szürkületben, nem, egyikünknek se szottyant még kedve arra, hogy órála jelentsen. Itt a pattanása a húrnak. Mondja el más hírnök, úgyse adnak hitelt a vallomásának. Ilyesmit mi nem jelentünk. Egyszerűen nem vagyunk kéznél, amikor kellünk. Na. Ez mától érvényes, vissza nem vonásig.

KIVÉTELES HÍRNÖK De akkor honnan támad a bündölyf, ha senki se tudja? Ez valahonnan nagyon mélyről jön. A legalsó rétegekből. Ezek a sírok sekélységek hozzá képest.

14. lecke – Társasági jogok

HARMADIK HÍRNÖK Minden hírnök tudja, mikor kell hallgatnia. Megtanulta. Ezt tanulta meg ebben az országban. Ebben az országban szorosan összezár mindenki, itt jól zárnak az emésztők, mehet beléjük bármi emészthetetlen, le vannak szigetelve rendesen, itt hallgatnak a gödrök hézagmentesen.

Szóval, én el nem hinném, hogy a történelem ilyen, ha ezt valaki más jelentené nekem. Már csak azért sem, mert soha nem mond igazat senki. Akkor ki mondja meg, mi az, ami nem lehet igaz? A hírnök! Az igazság roppant hatalmának végső instanciája. E vonatkozásban önök rá vannak utalva a közvetítőre. Az a hírhozó, akire én gondolok – bár azt még nem tudom, hogy ő mire gondol –, ez a hírhozó saját szemével látta, hogy a grófnő virágvasárnap estéjén ünnepséget rendezett, erre meghívott vagy 30-40 vendéget, rettenthetetleneket – nem, minket nem, mi csak közönséges futárok vagyunk, minket iderendeltek, de aztán nem vettek át, iderendeltek, aztán visszaküldtek –, az illusztris társaságban már ott a helyi titkosszolgálat, a párt és annak ifjúsági szervezete, messziről virítanak az átvértett karszalagok. A társaságban megtalálható a kastélyban állomásozó fekete testület színe-virága, jelenti ez a hírhozó, a dupla istennyilások, a mennyei mennykövesek, kiknek hűségüknel becsületük sem lenne kevesebb, ha egyáltalán tudnák, mi az – mikor mindenki hűtlenül szétszéledt, ők akkor is e szeszkeszdelő társaság becsületéhez híven szétverték a metrót, és öklüket rázva hűségeskedtek a külvárosig. Fontos, hogy a hírvívő mindig objektív legyen, de csapjon csak oda a párkák fonalára, mielőtt hurkot tennének a nyakára; a sorsgubancot, a sorscsomót vágja el, ha kell, vagy rugdalózzon a ma már bugyogószerűen bő, valaha szűkebbre fazonírozott sorsgatyában. Az ünnepség e hírnök tanúsága szerint este kilenctől hajnalig tartott, szóval ezek szerint korábban (nem először és nem utoljára) tévesen tájékoztattam önöket, én ugyanis azt hittem, hogy az ünnep már délelőtt elkezdődött, és csak másnap, pitymallatkor ért véget – nem csoda, ha engem sose hívnak meg. Sebaj.

15. lecke – Zsákmányolt javak

ELSŐ HÍRNÖK Az pedig üres szóbeszéd, hogy a grófnő az egyik általa lőtt előembernek a fejét a vadászbortja hegyére tűzte, és úgy vitte magával, mint egy trófeát. Tudnék róla! Hát csak nem lesz olyan hülye, hogy visongva magával viszi vészterhes zsákmányát, pláne Svájcba, ahol a pénze fekszik – pedig a pénze inkább mozogna, sportolna, kama-tyolna; csak dolgoznia ne kéne közben.

MÁSODIK HÍRNÖK A fennakadt fejből amúgy is fennakadás lenne, legkésőbb a határon. Ők viszont fennakadás nélkül átjutnak, a grófnő és két lovagja. A fejet legkésőbb a svájci határon elkobozták volna tőlük, érvényes kiviteli engedély hiányában.

ELSŐ HÍRNÖK A vadásztársai pedig, a dupla villámosok, meg az őt kísérő két lovak, akiknek megsponzorálta a svájci utat, hogy Németországban ne nyissák ki többé a szájukat, ezek a dörgő villámfiak, ezek a sistersgő istennyilák, akik úgy csaptak le, úgy sújtottak le az üresekre, mintha volna még bennük valami, mit is akartam mondani? Szóval a vadásztársai, akik hozzájárultak a sikeres zsákmányejtéshez, a győztesek, illetve, nem, a vesztesek, de nem, később persze hogy a győztesek, csak most a vesztesek, hosszú távon a győztesek, bár az még eltart egy ideig.

MÁSODIK HÍRNÖK Az egyik lovak Luganóban lakik, egy bár fölött. A másik nem tudom, hol, de bizonyára akadnak olyanok, akik még emlékeznek rá, hol élt, amikor még vesztes volt. Amikor győztes, akkor máshol volt, de máshogy is festett. Szóval nem fogunk ráakadni. Ugyanis mi egész idő alatt egy győztest kerestünk. De ne szólj szám. Nagy szívás ez egy hírnöknek. Hiszen arra képezték ki, hogy dicső mondakincünket ápoljam, bűneinkről regéljek.

NEGYEDIK HÍRNÖK Jó. Akkor tehát a grófnő hallgat. Alszik, hallgat minden lény. Hallgat Svájcban, hallgat Németországban, hallgat Angliában, hallgat Magyarországon, és dúskál minden földi jóban.

16. lecke – Sötétkamra

KIVÉTELES HÍRNÖK A leégett kastélyszobába mindjárt odahull az Árnyék, a zöldellő fenyőfáké.

MÁSODIK HÍRNÖK Már nem sokáig hull oda, mert a fal is omlik. Falból vagy nem, végül is mindegy. Ott azt a 200 vagy hány mezítelent, azt még leterítjük. Ezeknek fénymentes kamra se kell, arról amúgy se beszélünk, meg fotó se készült róla. Ezeknek szerencséjük van, nem kell a sötét kamra előtt végtelen sokáig ácsorogniuk azért, hogy letegyék a ruhájukat és az életüket, egyiket a másik után. Hisz tudják. Ezután ismét kimennek a fényre, csak nem látszanak. Ők sem látják a fényt, viszont cserébe nem kell látniuk a többieket sem, azt a sok-sok mindenkit, akinek a szájából feketén lógott ki a nyelve. Mindegyikük szájából, mindegyik meztelenéből, feketén kilóg a nyelve, hosszan, mint egy kígyó, és egymás nyelvét, a kígyót rángatják egymás torkából, alhatnak a kígyók, mert nem veszik észre, szóval a kezük egymás nyelvét rángatja, mindenki öklendezik és hörög, rángatja-tépi, hiába, nem bírja a nyelvet a torokból kitépni. Harapd le! Harapd le! Harapd le a kígyó fejét! – ez a kiáltás szakad fel a hírnökből, a szíve legmélyéről, nekem elhíhetik. Aki látott már ilyet, az senkit se fog többé kidobni a teli csónakból, de ezt senki se látta. Senki. Senki. Senki.

HARMADIK HÍRNÖK Amit önök ténylegesen láttak, az nem igaz. Nekik azt mondták, most a zuhanyozóba mennek, de aztán mégsem az következett. A zuhanyozó helyett – annak ez a kamra kicsi, annyian ebbe soha nem mennek be – az öltöző előtt várakoznak, az egy ilyen kabin, ugye, oda bemege a ruha, és nem jön ki, és az ember is, ha bement, utána már nem jön ki – mit is akartam mondani? De nem volt semmi személyes ebben, nem, semmi kínos, habár a nők akkor már mind meztelenek voltak, vagyis a kamrára most így várakoznak, a nők már levetkezve, a férfiak csak később lemeztelenedve, de akkor ők is ott várnak a kamra előtt, ami ténylegesen zuhanyozó.

NEGYEDIK HÍRNÖK Láttam, saját szememmel – legalábbis felteszem, hogy azzal, ugyanis nagyon sokan voltak ott!, azután később már senki –, szóval láttam és hallottam, hogyan ragadják meg őket – és hogyan nem ragad torkon mindez senkit a jelen lévő vendégek, a falubeli cselédek, az erdei vadőrök és a mezők liliomai közül! Csak azokat ragadták meg, akiket erre szemelt ki a sors, csak azokat fogták meg alázatuk bőrénél fogva – mit kellett volna tenniük? Mit is tehettek volna? Aki bajt szerez nap mint nap, azt meg tudjuk váltani azzal, hogy valamit hadoválunk róla. Nem nehéz. Valószínűleg mindannyiunk ismeretségi körében akadnak ilyen üresek, férfiak és nők: nem hiszik? Mi, hírnökök, éppígy vagy még jobban is meg tudjuk váltani a múltat, olyanra szerez-zük, amilyenre csak akarjuk. Így volt, mert én ilyennek akartam! Így volt, mert mi, hírnökök ilyennek akartuk. A hírnökben is kell, hogy legyen valami szép, de ez ne legyen túl nehéz. Az nevet, aki a végén nevet! Mi, hírvivők leszünk ezek, hiszen egyébre se vágyunk, mint hogy ne vessünk: mi nem vagyunk bűnösök. Mi se bírnánk meghalni most, de minden áldott nap látjuk, milyen a halál. Nincs több közlendőnk. Nagyon sötét van. Semmit sem lehetett látni. Senki sem látott semmit. Ezúttal nincs miről tudósítanunk.

17. lecke

KIVÉTELES HÍRNÖK Mindenki nem lehet áldozat, valakinek tettesnek is kell lennie. Kérem, jelentkezzenek, tettesekre van szükségünk sürgősen, akiket kézre lehet keríteni, mert akkor mi is odaszámíthatjuk magunkat közéjük, feltűnés nélkül. Tettesekre van szükségünk sürgősen, hogy közéjük tartozhassunk, csak egy kicsit jobban kell majd igyekeznünk, főleg akkor, ha már vége van az áldozatnak.

MÁSODIK HÍRNÖK Amikor utoljára láttam őket, egy másik alkalommal, akkor szorgosan ástak, persze feketén, a munkaadójuk nem jelentette ám be őket, és ezzel el is játszották azt a lehetőséget, hogy segítsenek rajtuk.

HARMADIK HÍRNÖK Pedig mi még egy szívességet tettünk nekik! Micsoda borzalmas útnak néztek volna elébe, ha nem esnek bele idejében a gödörbe! De most hallgatok egy sort, én leszek az emberek közt, aki legmélyebben hallgat. Azért még volna valami, amit elmondanék. Ezt az időszakot a legizgalmasabb időszakként őrzöm emlékezetemben. És hát mi más marad meg az embernek, ha nem az emlékei? Az emlékek és a szeretet. És a szeretetben ne legyünk igénytelenek! Itt állítólag egy csoport fegyveres meztelen embereket hurcolt az erdőbe, én legalábbis így hallottam, de hát ez úgy nem igaz, ahogy van. Hol itt a rengeteg erdő? Én nem látom. Talán a rengeteg fától nem. Árkot-gödört látok, erdőt sehol. Ja persze, nyilván kivágták, hogy megáshassák a gödört. Mi mindent beismerünk, még azt is, hogy gyilkosok, rablók és útonállóak vagyunk, ezzel remélhetőleg és végleg és remélhetőleg végleg.

NEGYEDIK HÍRNÖK A hírnök tiszte, hogy ismertessen, a közönség dolga, hogy ismeretekkel rendelkezzen. Holmi szóbeszéddel hírnökök nem foglalkoznak, elvből nem, mert légből kapott hírekkel tengert lehet rekeszteni, ha pedig pletykákat is terjesztenénk, akkor soha egy percre be nem állna a szánk. Akkor máig beszélnének. Még most, ebben a percben is. Ilyen nincs. Ez egyszerűen képtelenség. Például nem kürtöljük világgá azt sem, hogy a grófnő párnát tömetett meg a kivégzettek hajával. Mi más ez, mint rosszindulatú pletyka? Na és az, hogy létrát hozatott, hogy arra szögezze az egyik áldozat fejét, mert az a férfi tetszett neki állítólag – mi értelme lett volna, percekkel az előtt, hogy a kastély lángba borul?

KIVÉTELES HÍRNÖK Ki nem szeret kastélyokat felgyújtani? És mindenféle betegséget megkapni? Ki ne húzná ki szívesen a dugaszt az idő lefolyójából? Na, most akkor az idő lefolyt. A vízzel meg úgy van: vagy eláraszt mindent, és akkor semmit sem látni többé, vagy elszivárog nyomtalanul, éppen úgy, mint az idő.

MÁSODIK HÍRNÖK El kell mondanom, hogy – habár ezt senki se hinné el – erre az orgiára két nappal az oroszok bejövetele előtt került sor. A résztvevők között önök nem szerepelnek. Nincsenek rajta még az én listámon sem. Igazán sajnálom, a meghívottakén biztosan nem, azt megkaptam – akkor talán az áldozatok listáján? Na de erre önök nyilván nem is kíváncsiak.

HARMADIK HÍRNÖK Gyász, mérhetetlen gyász, te meg se nézhető! Szerencsétlen kezeknek gyilkos műve, te! Szép áldozatot kínálsz az ég lakóinak, szép torra hívod Rohonc népét! Tűlzok: csak a felét vagy jó részét, ha nem is a javát. Annak is fele így szolgál, fele amúgy.

KIVÉTELES HÍRNÖK Az urakat és parancsolókat pedig kérjük, fáradjanak át ide a hírnökök karához, itt biztonságban lesznek. És tessenek bögni, hogy értsük önöket! Itt csak a sír hallgat az idők végezetéig, a sír, amire soha nem fognak ráakadni. Hallgat az egész falu, a csillaghomlokú férfiak a kocsmában, a sötétlő föld a rejtelmes csillagsugarban,

ó, ez a terhekkel súlyos éjjeli mélabú – ez ellen tennünk kell valamit! Szálljunk alább! Még mélyebbre a fájdalomba!

ELSŐ HÍRNÖK A múltról pedig hiába áll a tanúság, ha nincs, aki okulni akarna belőle, vagy ha van is, méltatlanul bánik vele. Ausztria szíveibe, helyesebben köveibe szemrehányás formájában ez a tanúság vésetett: ne húzd be füled-farkad, ha egy erősebb országnak étvágya támad rád – ne hagyd, hogy felfaljon! Felelj, hazám, édes Ausztriám: mit műveltél a papámmal, te seggfej? De most már el tudom fogadni, teljes mértékben. Talán van más választásom? Sokáig tartott, mire eljutottam idáig, hogy el tudjam fogadni valamenynyire. Igaz, ahányszor végigmegyek az országon, mindig elfáradok, és vágyakozóbb leszek, mint annak előtte, de mivel az ország oly hosszú időn keresztül létezett, aztán egyszer csak nem volt többé, és hát én sem leszek már nemsokára, mivel ez az ország nem nyújt nekem semmit, nem tudok túllépni rajta csak úgy egyszerűen. De, most már igen. Felőlem maradjon ott az ország, ahol van. Maradjon. Most már el tudom fogadni. Van más választásom? Ezért nem akarok itt maradni. Ez így paradox. Semmit sem nyújt nekem, számomra nem létezik már, mégse tudok túllépni rajta csak úgy egyszerűen. Túl kell lépnem rajta, de nem tudok, át kell ugranom rajta, de ha egyszer nincs, akkor hogyan? Az én számomra legalábbis nincs. És ha közben mégis? Hát igen, talán most már kibír, annyi mindenkit kibírt már, akkor talán engem is, most nem a halott rokonaimmal jövök, egyedül vagyok, nem nyomok sokat, ugye kibírsz, szép hazám, ugye elviselsz? Ó, de jó! Végre! Nem kérek mást cserébe, nem én! Még ezt az országot sem, bár olyan rendes hozzám, érzem meleg lehetét. Meleg, csak nem tudom, mi lélegzik itt. Igen eleven ország, mondják. És most? Nem lélegzik már. Ajaj! Szóval hosszú távon unalmas hallgatni azt, hogy valaki nem lélegzik. Akkor már jobb segíteni az embereknek a semmittevésben. De attól tartok, nincs a kezemben elég erő, hogy ne tegyek semmit. Mindenesetre ez volt a fő mondanivalóm – hogy nincs keresnivalóm. Ezzel az érzékeket kevésbé csigázom, belátom. Sajnálom. Talán alkalmat ad rá a következő alkalom.

NEGYEDIK HÍRNÖK Mit szeretnének hallani? Réges-régi história ez. A kastélyt felgyújtották. Pernye szállt az égre, na végre! Végzetes hely. Legjobb, ha mindannyian távol maradunk tőle. A kastély urai és úrnője azonban megúszták. Nincs megszívlelendő tanulság. Jól élnek ma is, és ebbe nem rokkannak bele. Tettük a tortán soha vissza se krémlett, bármikor elmehetnek messze, ahol nem látja őket e rémtett, nem, az iszonyhegy és ők sem e szörnyű hegyet, nem néz rájuk senki se, és ők sem néznek senkire.

Hírnökök mind el, mindent leszerelni

Utójáték

Vadászlat a hegyekben.

A legkülönfélébb dolgokat lehet csinálni. Az én (természetesen nem kötelező érvényű) javaslatom: Emberek eléggé rendetlen ünnepi ruhában betlehemet díszítenek, de itt nem ökök, számár és báránykák veszik körül a jászolt, hanem erdei vadak. Szarvasok, őzbakok agancsát tördelik le, ill. zergekampókat, meg kütömött madarakat ágakról stb. stb., és felszegezik őket a falra. Amikor kinyitják az ajtót, hogy kimenjenek, a plüssruhás állatok elállják az utat, nem engedik ki őket. De persze egészen mást is lehet csinálni. Jó lenne, ha az a falusi zene szólna közben, amit meteorológiai előrejelzés alatt szoktak játszani a TWI-en, aláfestésként a szép tájakhoz és az idegenforgalmi ajánlatokhoz.

Akkor az igazi színészek egymáshoz fordulva, társalgási hangnemben:

Légy pontban éjfélkor az ördögárokban.

Az ördögárokban? Nem! Nem! Az a hely a Sátán tanyája. És éjfélkor megnyílnak a pokol kapui.

Ne haragudj, hogy így megvárattalak.

Rosszkedvűnek látszol. Megint nem volt szerencséd?

De! Ma először életemben. Hihetetlen szerencse ért. Ide nézz! A legnagyobb ragadozó madarat lőttem le a felhők közül. Többé nem fog belekapni a szemembe!

Bocsáss meg, de mi ez? Véres a hajad. Jézus Mária! Mi történt veled?

Semmi. Hamar begyógyul. Mindjárt rendbe jön.

Hallottad? Még jóformán el sem kezdett ütni a kastély toronyórája, már be is fejezte. Most az egyszer szinte észre sem lehetett venni, hogy üt. Pedig hogy szokott! Engem mindig szíven. Vagy az óra, vagy valami, vagy én valaki mást. Mintha most visszariadt volna! Mintha megállt volna benne az ütő!

Különös. Ez épp akkor lehetett, amikor én lelőttem a kőszáli sast. Nagy magasságból. *(Egy véres emberfejet mutat, a hátizsákjából vette elő)* A sast leszedte fegyverem. Én meg nem állok, hív végzetem.

Akkor csak gyere!

Már itt vagyok. *(Próbálja felszögezni az emberfejet a falra)*

Láttad, hogy milyen vészes felhők tornyosulnak? Hogy az időjárás-jelentés vihart jelez? Láttad, hogy tátong, mily ijesztő a mélység? S hogy az égen úszó felleg, már nem tudom, hová, csak valahova jó magasra – beles? Mindenki magasra vág. Azután lees. De mit is láttál a saját szemeddel? Kérlek, mondd el!

Hát ha feltétlenül ragaszkodsz hozzá! Láttam, vészes felhők tornyosulnak, reszketve bolyong a szél, kísértetkődök vonulnak, a hold sápadtfehér, a szikla él! Nem hiszed el!! Ha nem a saját szememmel látom, én se hiszem. Azt már inkább, hogy vészmadár bokrok közül kuvikolva felrepül, mivelhogy ezt is láttam, a saját szememmel.

Ugye, hogy volt ott valami a bokrok között?

De mennyire! És még azt is láttam, hogy bütykös ágak nyúlnak felém, óriás barna öklök. Iszonyú hely, és mennyi rém! A borzadály előntött! De bármi várt, nem riadhattam vissza.

Csak az nem volt szép, hogy engem magamra hagyta!

Bocsáss meg. Azt hittem, simán fog menni. De egyáltalán nem ment simán.

Jobb lett volna, ha ez egyszer, kivételesen fenn marad a nap az égen, és felhős éj a földre nem borul? Ha nem élünk a vaksors börtönében? És átható, tiszta szemével jó-ságosan néz le ránk az Úr? Jobb lett volna?

Hülyeség! Nekem épp így jó.

Leugrani a mélybe? Nem, soha. Hiszen akkor végünk volna.

Hallgass, ne tudja senki meg!

Volt-e már ön annyira fölizgulva, hogy fogott egy injekciós tűt, és megcsapolta a saját vérére, hogy aztán megihassa?

Ízlett neked, nem? Különben nem csináltad volna.

Nagyon fincsi volt. Egyszer ki kell próbálni: fúrás közben félrecsúszik a Black & Decker, és beleszalad egyenest a karodba. Király!

A vér életadó kedv.

Nedv.

Minden olyan anyagot tartalmaz, ami csak a táplálkozáshoz kell.

Embert is lehet enni. Erre gondoltál már?

Gondoltam. De az élő hús rágósabb, mint a sült vagy a főtt.

Megoldjuk, nem gond. És utána még egy jó kis faldíszed is lesz. Ez az én extrám.

Rágósabb és hát rázósabb is: jobb lenne, ha legális lenne.

Ugyan! Semmi probléma. Még be kell szereznem ezt-azt. Meg kell vennem a köredet. Úgy értem, a hozzávalókat.

Egy cseppet sem vagyok ideges. Állati izgi. Már tükön ülök.

Elképzelem, ahogy a nyakadba, a válladba, a hasadba, a combodba harapok. Micsoda ízletes falatok! Ezeket majd közösen fogyasztjuk el.

De ha harapsz, akkor ne csak egyszerűen belém marj. Látni és érezni akarom, ahogy egy-egy darabot kiharapsz a nyakamból, a vállamból, a hasamból, a mellemből.

Jó, de nem egyszerre mindent.

Haraphatsz az arcomból is, hogy közvetlenül hozzáférhess a számhoz, akkor jó szélesre ki tudod nyitni. Aztán, kérlek, edd meg a nyelvemet mindenestül! Vedd és edd, ez az én húsom, ez az én testem, vedd és edd. Ez az én vérem, vedd és idd! Ne hidd, hogy én nem annak veszem, ami. Szeretnék biztosítani: nekem óriási élvezet, ha te is élvezed.

Szívesen megkóstolnék belőled ezt-azt. Mi lenne, ha megfőznénk vagy kisütnék valamit, aztán együtt megennénk?

Biztos elég lesz egy ideig, lefogadom.

Saját magamból is ennék valamit, egy kis combot vagy egy kis sonkát esetleg. De jó lenne, ha én mondhatnám meg, hogy mit. Ha elmondhatnám, mire vágyom.

A vágóállatokat általában nem kérdezik meg.

Igazad van. Akkor ezt rád bízom.

Mellbimbót ne, az kiáll ugyan, de túlságosan teli van vérrel. Akkor túl gyorsan megy. Inkább lejjebbről vagy följjebbről vegyél egy darabot.

Mellbimbó. Oké. Értem. Pedig nem lenne nehéz elcsavarni és leharapni.

Ha valamit nem szeretsz nyersen, már tátom is mohón a számat, hogy átvegyem. Amennyiben hajlandó vagy rá, hogy a saját hússal etess. Végül is nincs kizárva, hogy erre vágysz. Nekem az a legfontosabb, hogy a kívánságodat teljesítsem.

Ahhoz, hogy kivehesd, kell még egy lyukat is csinálnunk persze. Ha valamit leharapnál, hagyd, hogy egy kicsit lógjon még a testemen a szélénél fogva. Lógjon csak nyugodtan, miközben lassan eszegeted. Ne fald fel rögtön. Rágd meg jól, aztán harapd le. Csak a végén tépd le a testemről.

Amikor rág valaki, nekem tetszik, ha a ráharapásnál jó sokáig nyitva hagyja a száját, hogy aztán rágás közben is jól lehessen látni a fogait. Jó, ha az ember látja, ahogy a fogak dolgoznak. A nyers hús sokkal keményebb az elkészített húsnál. Ezt csak úgy általánosságban mondom.

De az ember a szemével is eszik, ezt ne felejtse el! Fontos, hogy jól nézzen ki a dolog. Hogy tetszetős legyen a látvány. Aztán már jöhet az elkészítés, aközben a hús elveszti ugyan impozáns külsejét, viszont élvezhetővé válik.

A bordákat külön kell majd lesütni. Jó lenne, ha egészben maradhatnának a csontok. Persze attól függ, hogy mekkora a rendelkezésre álló sütő. Szállodai konyhában ez nem lenne gond. Felengedés után az oldalast egészben lesütjük.

Marad még valami egyáltalán, amit el lehet majd temetni?

Igen, erre ünnepi körülmények között kerülhet sor, semmi kifogásom ellene. Mit gondolsz? Hogy szeretnéd? Én így képzelem el: az ember ás egy gödröt, és amit nem evett meg, azt mind beleteszi. Aztán ezt eltemeti szépen.

Sötétben ás az ember egy gödröt, abba szépen beleteszi. Akkor elmondja a 23. zsoltárt. Az szép. Ugye te is szereted? Aztán elmond egy miatyánkot. Aztán visszahányja a földet a gödörbe.

Legyen a síron valamilyen jel?

Nem, az túl feltűnő lenne. Le lehet tenni esetleg valami virágot, de mászt nem. A többi csontot, ami még megmaradt, el lehet temetni egy másik helyen. De később már senki sem fogja tudni, hol ez a hely, és mi sem fogunk emlékezni rá.

És azon a helyen legyen valamilyen jel?

Nem, túl feltűnő lenne, meg fölösleges is. Én tudom a helyet. Aztán egyszer már én sem fogom tudni. Ugye, az idő. Az már csak ilyen: fut, rohan. Pillanat, órákra nézek, igen, idő indul. Ha részt akarsz venni ebben a versenyfutásban, akkor sietned kell. A csontokat aztán minden szertartás nélkül temesd el. A futók át fognak robogni rajtuk. Át. Mindenki. Az egész mezőny. Senki sem fog beléjük botlani. Abban egészen biztos vagyok, hogy amikor eltemeted a csontokat, akkor nem kell imádkozni.

Elhangzott a tulajdonosok részéről valamilyen tiltás, hogy bizonyos helyekre nem szabad bemenni?

Szóval e nélkül soha nem találtuk volna meg azokat a helyeket a földben. De bent a házban mindig szabadon mozoghattunk. Azt megengedték. Csak az volt a fontos, hogy óvatosak legyünk, mert az atya házában sok szoba van, és ő azt mondta nekünk, legyünk óvatosak, mert a padló már itt-ott eléggé korhadt, és könnyen beszakadhat a súlyunk alatt. Nyilván a mennyezetre gondolhattott. A földemre. Ezért aztán főleg a földszinten és az első emeleten tartózkodtunk.

Azt hiszem, így szól helyesen: Az én atyám házában sok hajlék van. Ha nem így volna, vajon mondtam volna-e nektek, hogy elmegyek helyet készíteni a számotokra? És ha majd elmentem, és helyet készítettem nektek, ismét eljövök, és magam mellé veszek benneteket, hogy ahol én vagyok, ott legyetek ti is. Ahova pedig én megyek, oda tudjátok az utat. Ha pedig így szól valaki: Nem tudjuk, hová mégy: honnan tudnánk akkor az utat – akkor mit válaszol erre az úr? Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem mehet az atyához, csakis én általam. Ti mind meghívást kaptatok. Vagyis az ünnepet megtartjuk. Már estefelé járt az idő, ekkor megnéztük az *Armageddon* című filmet. A ház-tulajdonosok azt mondták, bármikor elmehetünk hozzájuk, és este pl. filmet nézhetünk velük.

És minden ilyen hajlékban, azt hiszem, külön asztalt terítenek nekünk, ellenségeink szeme láttára. Olajjal kenegetik a sülteket, túlcordulnak a poharak. Túlcordul a szív is, ajándék lesz minden. Ajándék. Az égadta világon minden. Most már életem minden napján ez kísér. Ez követ önként. Nem, ez nem kísérhet mégsem, ez nem kísérthet engem egy életen át. Nem, ez sajnos nem követhet engem mégsem, önként legalábbis nem. És bármit kértek a nevemben, nem teszem meg.